

0000.00.00

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Klumprotsjuka- ett permanent hot i svensk oljeväxtodling

Ann-Charlotte Wallenhammar

**Inst. f Mark och miljö, Precisionsodling och Pedometri, SLU, Skara
Hushållningssällskapet, HS Konsult AB, Örebro**

Uddevallakonferensen - 10 januari 2014

Disposition

- ✓ Historiska avtryck
- ✓ Växtföljd
- ✓ Resistenta sorter
- ✓ Sanering

Historiska avtryck

Gränsrova,
Värmland

Måselvnepe,
Lofoten Norway

SWE Kålrot, "rotabagge"

UK Swede, US rutabaga

BERÄTTELSE

ÖFVER

Örebro läns Hushållningssällskaps

LOKALA FÄLTFÖRSÖK

ÅR 1915

AF

LINNART ANDERSSON

FÖRSÖKSLEDARE

58

Rofvor:

1. Svalöfs Bortfelder,
2. Weibulls " (från Riksförbundet),
3. Hvidbergs " Tankard,
4. Svalöfs Yellow Tankard,
5. Weibulls " " (från Riksförbundet),
6. Hvidbergs " " (från Riksförbundet).

Kålrötter:

1. Svalöfs Svenska kålrot,
2. Weibulls " " (från Riksförbundet),
3. Hvidbergs " " (från Riksförbundet),
4. Svalöfs Bangholm,
5. Weibulls " " (från Riksförbundet),
6. Hvidbergs " " (från Riksförbundet).

Foderbetor:

1. Svalöfs ovala Barres,
2. " gula "
3. " röda "

Af hvarje stam har varit utlagda 3 samparceller. Hvarje parcell om 50 kvm.

Försöken hafva utförts hos nedanstående försöksvärdar:

1. A.-B. La Vieille Montagne, Åmmeberg,
2. Aug. Persson, Gillberga, Svennevad,
3. H. Schale, Geråsen, Vretstorp,
4. Behm, Sickelsjö, Arboga,
5. Vedeväg, Karlskoga.

59

Försöksgård	Jordmån	Gödsling i kg per hektar				Förfrukt
		Kreaturs-gödsel	Chilje-såpeter	Superfosfat	37 %-igt kalisalt	
Geråsen, Vretstorp	Lermylla	60000	—	350	350	Hafre
Sickelsjö, Arboga	Dyjord	36000	200	400	300	Råg
Vedevägs Bruk, Vedeväg	Lerbl. mulj.	—	—	200	200	

Skörderesultat:

Sort	3. Geråsen		4. Sickelsjö		5. Vedevägs Bruk		Medeltal af 4 och 5				
	Rötter hektar	Torr-ämne %	Rötter hektar	Torr-ämne %	Rötter hektar	Torr-ämne %	Rötter hektar	Torr-ämne %			
									kg. pr hektar	kg. pr hektar	kg. pr hektar
Svalöfs Bortfelder	59600	10,8	6437	70673	10,4	7350	84390	10,4	8777	77532	10,9
Weibulls "	—	—	—	71833	9,8	7040	108326	9,3	10074	90080	9,9
Hvidbergs "	—	—	—	73833	9,4	6940	75680	10,6	8022	74757	10,1
Svalöfs Yell. Tank.	57000	11,6	6612	87900	10,6	7197	83026	10,2	8469	75463	10,1
Weibulls "	—	—	—	64833	10,8	7002	74393	11,0	8183	69613	10,1
Hvidbergs "	—	—	—	63900	10,8	6710	80350	9,7	7794	72125	10,1

Stammarna har Svalöfs Bortfelder gifva vid Sickelsjö och Weibulls Bortfelder vid Yellow Tankard.

”Odlingsjordar, i vilka den för flertalet rov-
och kålrotsslag synnerligen
fördärvbringande klumprotsjukans
smittämne innästlat sig, förökats, spritts
och satt sig fast, äro nog, tyvärr inte alltför
ovanliga i vårt land”

P.A. Olsson, 1939

En ny gröda introduceras

Raps och rybs blev populära grödor under 1940-talet.

1970 rekommenderades att odla oljeväxter vart 4:e år.

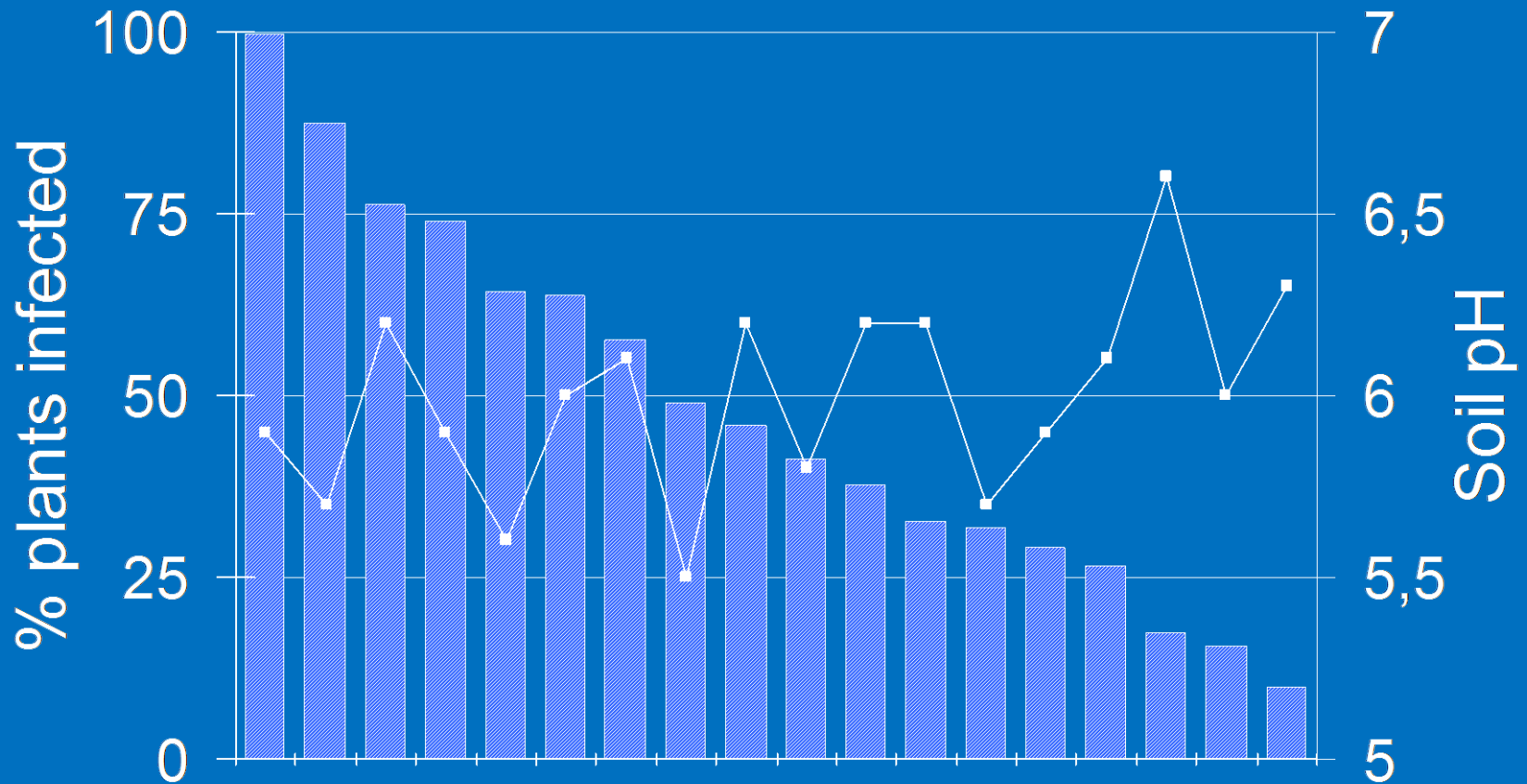
Klumpotsjuka blev en viktig sjukdom i oljeväxterna

I början av 1980-talet påträffades
kraftiga angrepp

Infektion och pH i medeltal för varje gård

Klumprotsjuka i höstraps

Veneberg, 2006

Life cycle of *Plasmodiophora brassicae*

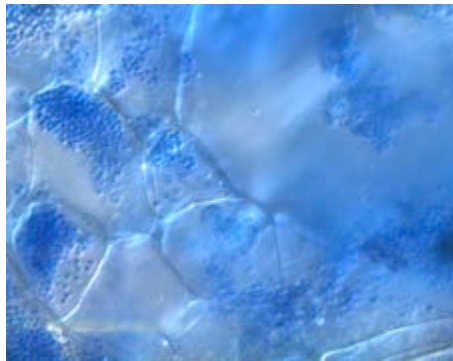
Root cortex infection

In soil

Root hair infection

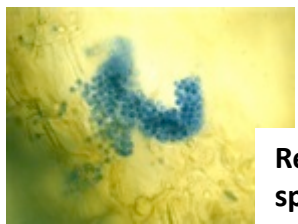
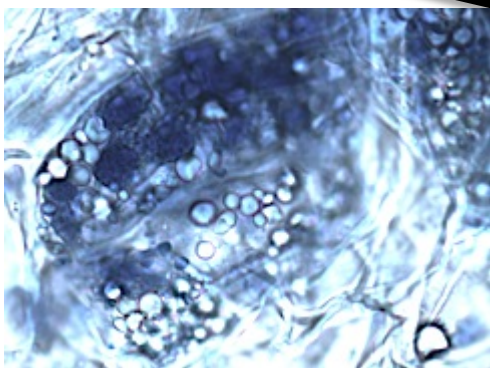
Swedish University of Agricultural Sciences

Aniline blue stained resting spores and secondary plasmodia in host tissue

Secondary plasmodia

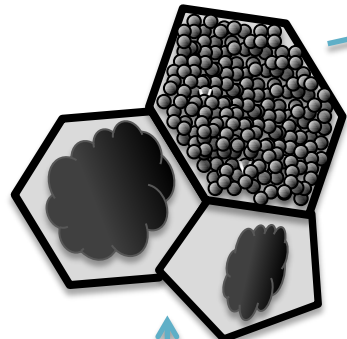
Secondary plasmodia in chinese cabbage: Aniline blue stained in host tissue.

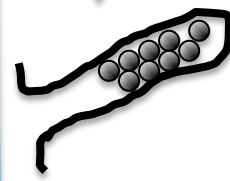
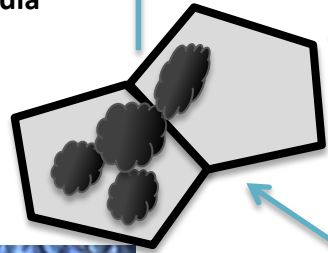
Resting spores

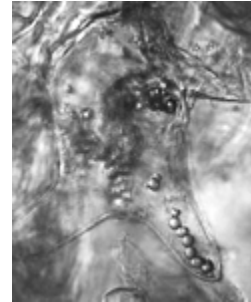
Primary zoospores

Primary plasmodia

Zoosporangia

Zoosporangia in root hairs of infected callus

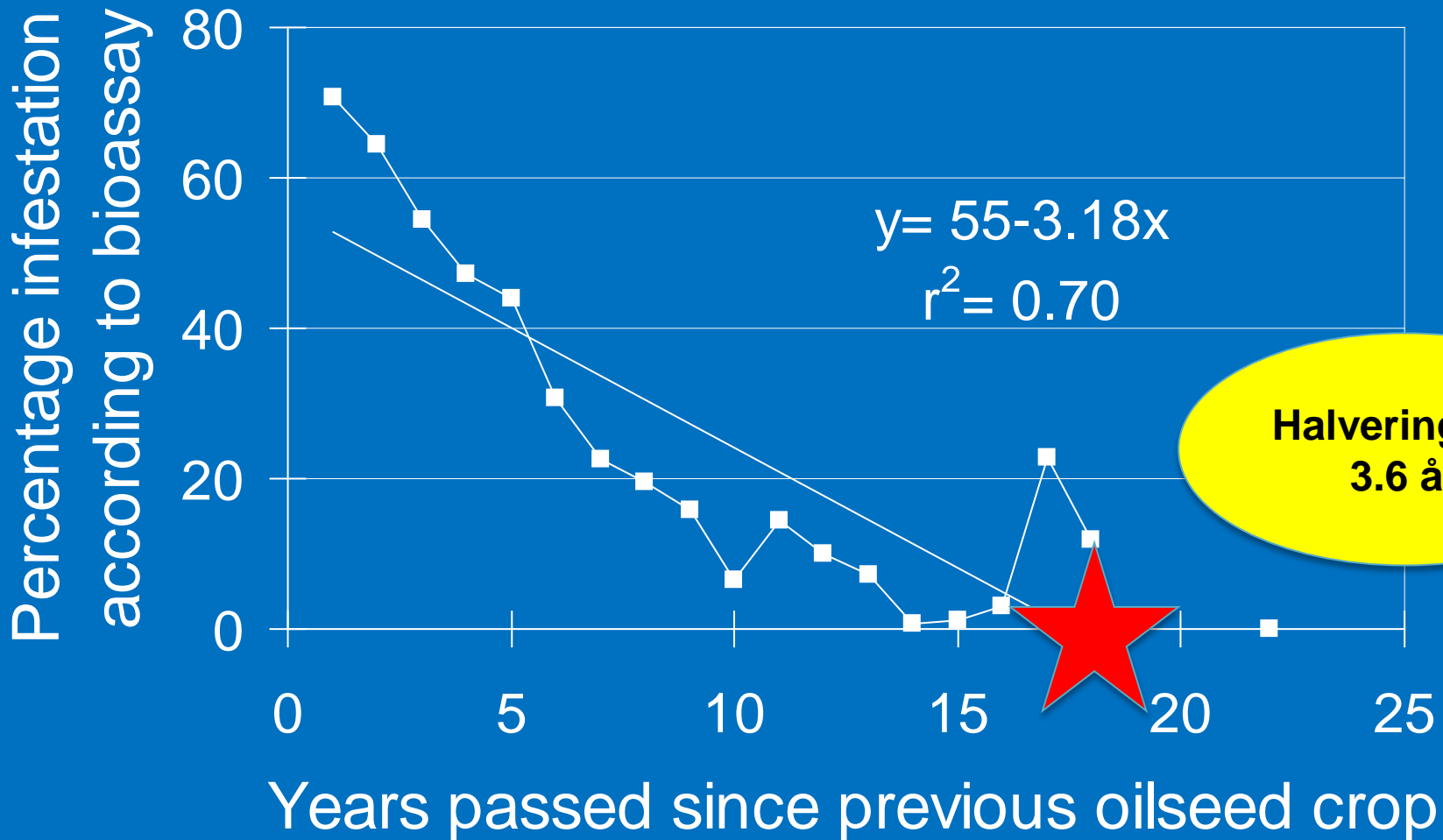

Secondary zoospores

Växtföljd

Samband med tidigare oljeväxtgröda

Bördighetsförsöken

Skåne (1957)

1. Korn
2. Vårrops¹
3. Höstvete
4. Sockerbetor

¹ Vitsenap1958-1982

Mellansverige (1969)

1. Korn
2. Havre
3. Vårrops
4. Höstvete
5. Havre
6. Höstvete

Bördighetsförsöken anlagda 1957- förekomst av *P. brassicae* i jord (DNA fg/g jord). Korn, v-oljeväxt, h-vete, s-betor.

År	M-1	M-2	M-4	M-5	M-6	R-94
	Fjädringslöv	Orup	Örja	Ugglarp	Ekebo	Bjertorp
2011	e.d	80	5	e.a*	37	(2013)
2007	e.d	635	137	338	1432	251
2003	e.d	17300	1200	1370	25800	5
1999	e.a	86350	9	3363	23900	20
1995	e.a	5	e.d	5	5210	e.d
1991	e.a	8600	e.d	372	1110	e.d
1987	e.a	e.d	e.d	e.d	7	e.d
1983	e.a	e.d	e.d	e.d	e.d	e.d
1979	e.a	e.d	e.d	e.d	e.d	e.d
1975	e.a	e.d	e.d	e.d	e.d	e.d
1971	e.a	e.d	e.d	e.d	e.d	e.d

e.d: ej detekterat e.a: ej analyserat e.a* = försök avslutat 2010

Analyser av *P. brassicae* DNA fg g⁻¹ i jordprover tagna i sortförsök av vårraps och höstraps i Sverige 2010-2012

Antal fältförsök som visade DNA detektion fg g ⁻¹ jord						
Antal fält i resp. klass	0	< 5	5-100	100-500	>500	Totalt antal prover
2009 Höstraps	4	3				7
2010 Vårraps	14	1		1		16
2010 Höstraps	11	2	2			15
2011 Vårraps	4		1			5
2012 Vårraps	2	3	1		1	7
Totalt	35	9	4	1	1	50
% av samtliga fält	70	18	16	4	2	

Rapporter från rådgivare i Skåne april 2013

Foto: Gunnel Hansson

Delvis resistente
sorter

✓ **Resistensförädling har länge varit huvudspåret i bekämpningsstrategin**

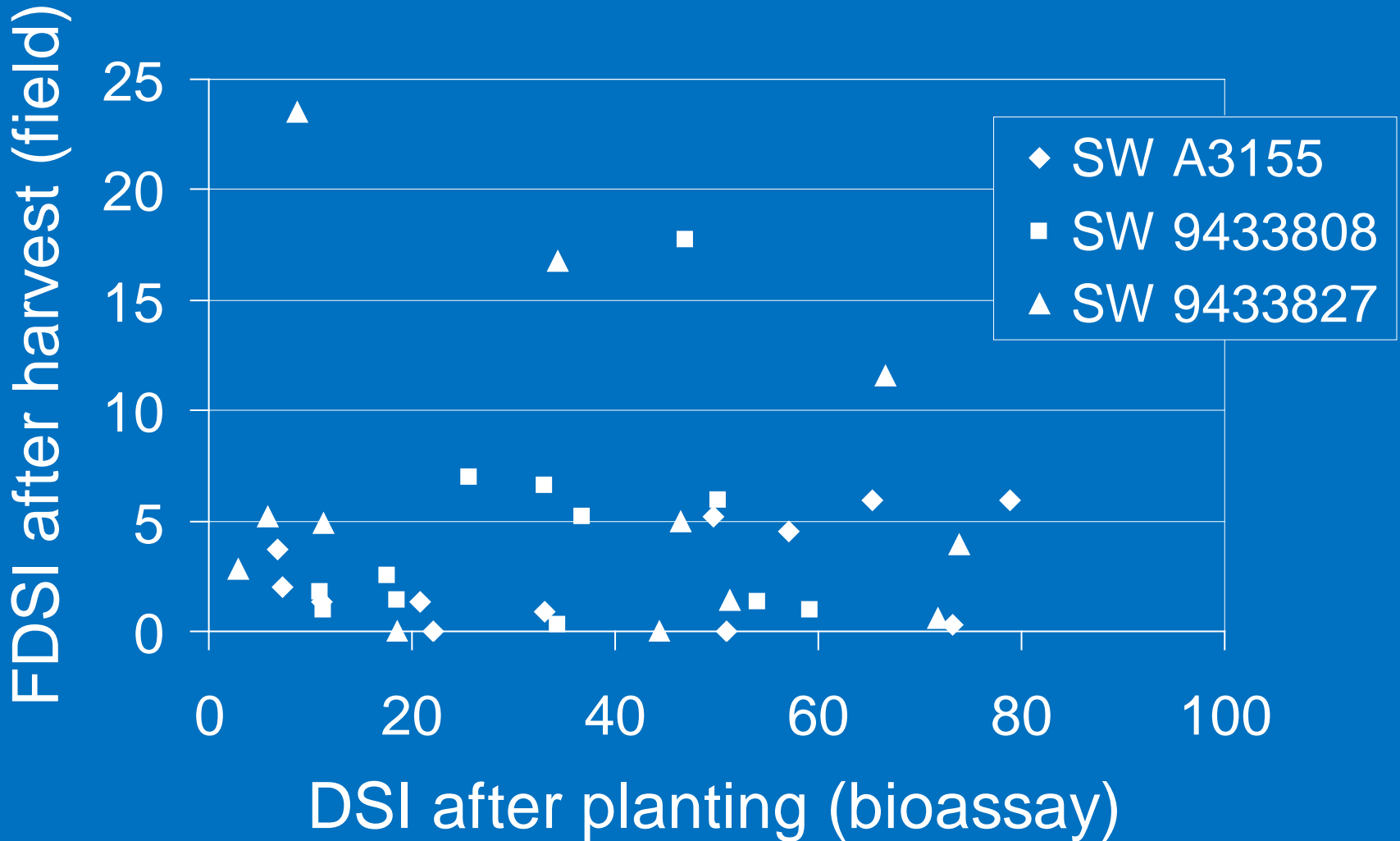
Nya tekniker för integrerad kontroll av klumprotsjuka (1997-1999)

Agronomiska egenskaper hos delvis resistent sorter av vârrybs

Vilken nivå av inokulum i marken tolereras?

Sjukdomsindex hos delvis resistent sorter av vårrybs (3 försök 1997)

Lantmännen
Lantbruk

Klumprotresistent sorter

Desirée Börjesdotter 2013-12-04

Undvik problem - välj rätt sort

2 försök på smittad mark 2013

	Kalmar kg råfett/ha 2 950 000 kop/g		Svalöv kg råfett/ha 80 000 kop/g	
Sortblandning	110	b	1390	a
SHERPA	100	b	1720	a
EXCALIBUR	60	b	1350	a
MENDEL	1100	a	1420	a
MENDELSON	1110	a	1440	a

Foto Linda af Geijersstam

✓ Resistenta höstrapssorter anlagda i fältförsök på infekterad mark i Skåne och Halland 2013 (Svensk Raps)

Mottaglig sortblandning

Sanering

International Clubroot Workshop, Edmonton, Kanada, 2013

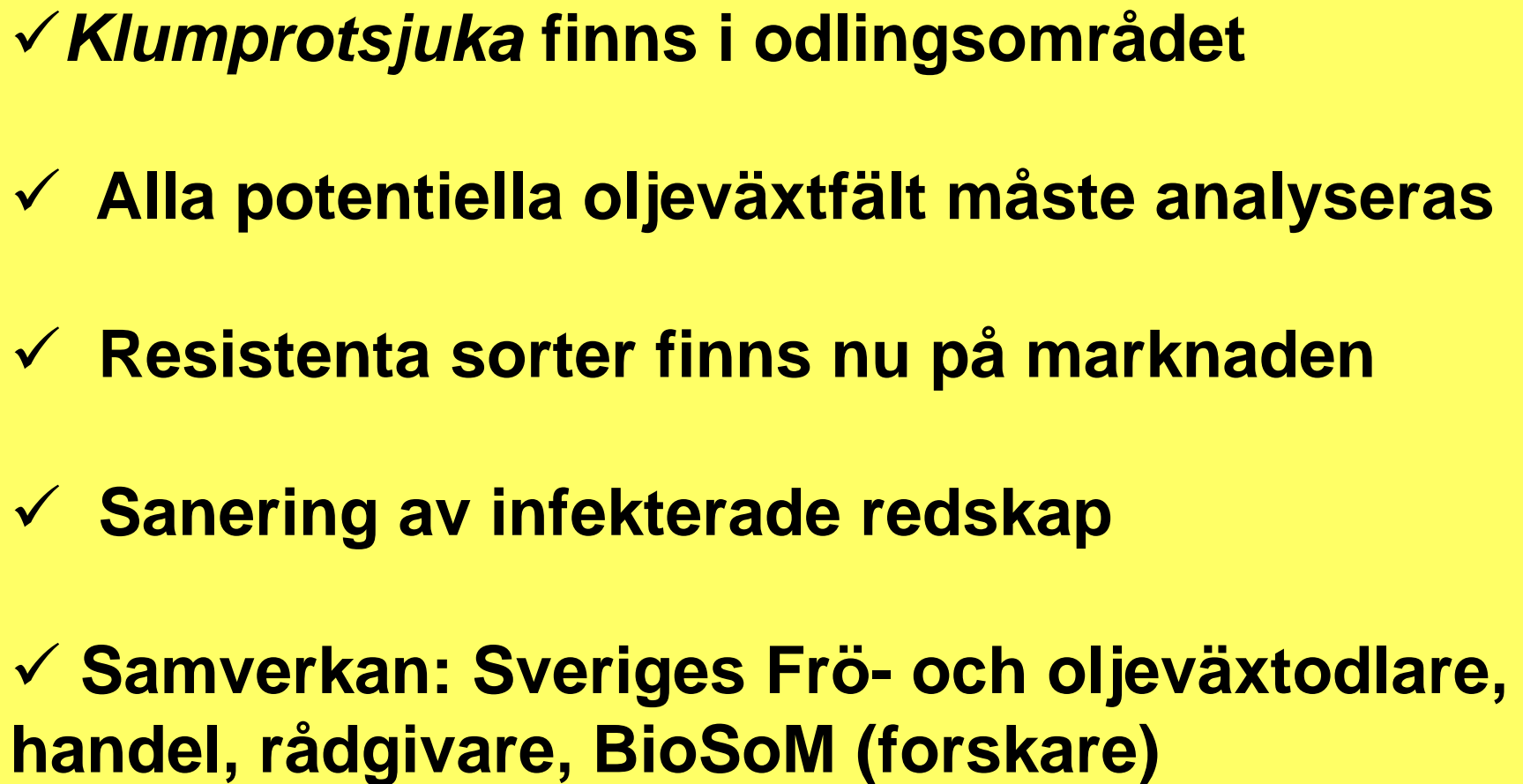

-
- ✓ ***Klumprotsjuka* finns i odlingsområdet**
  - ✓ **Alla potentiella oljeväxtfält måste analyseras**
  - ✓ **Resistenta sorter finns nu på marknaden**
  - ✓ **Sanering av infekterade redskap**
  - ✓ **Samverkan: Sveriges Frö- och oljeväxtodlare, handel, rådgivare, BioSoM (forskare)**

A vast field of yellow rapeseed flowers under a blue sky with light clouds. The flowers are in full bloom, creating a dense sea of yellow. The sky is a clear, pale blue with some wispy white clouds. The overall scene is bright and sunny.

Tack för uppmärksamheten!